

NUMMER 154

Het raadsel heeft zich weer voltrokken. Een verhaal dat keer op keer wordt doorgeschoven naar het volgende nummer en intussen wint aan kwaliteit.

Iemand zegt: 'We hebben het stuk nog over de camping in Noord-Italië.' Zegt een ander: 'Ik heb er net nog even naar gekeken en ik stel voor het nog één keer door te schuiven.' Vandaag was het zover. Het verhaal 'Lust en Voetbal op de Camping' door Remco Coppejans, was klaar voor publicatie.

Er was niets gebeurd en toch had het op mysterieuze wijze aan kracht gewonnen. We zullen de vergelijking met wijn niet snel maken, dus nu ook niet, maar denk aan een ouder wordende Parmigiano Reggiano, het grote, ronde blok kaas uit Noord-Italië, liggend op een dikke plank in de kelder. We vragen ook aandacht voor het aandoenlijke minderwaardigheidsgevoel van de gymnasiast in het voetbalmilieu, uit eigen ervaring bekend bij Pieter van Os. Normaliter moeten zij die afkomstig zijn uit achterstandsmilieus zich aanpassen aan andere normen, in de Villawijk van Groningen zijn het de kakkers die zich naar een andere welstandsklasse moeten schikken.

In het voetbal zien we deze omgekeerde emancipatie steeds vaker.

Tot slot feliciteren we Daan Heerma van Voss, die in elk nummer van *Hard gras* bijna ongemerkt aanwezig is met zijn virtuoos geschreven mini-portretten, met de hem zojuist toegekende BNG-prijs voor literatuur.

Hugo Borst
Matthijs van Nieuwkerk
Henk Spaan.

Redactie:

Hugo Borst
Matthijs van Nieuwkerk
Henk Spaan

Assistentie:

Annemieke van Plateringen
Esther Mourits
p/a Weesperstraat 105A
1018 VN Amsterdam
redactie@hardgras.nl

www.hardgras.nl

Eindredactie:

Zeger van Herwaarden
Frank van Kolfschooten

Vormgeving:

Jurgen Flick (stirmore.com)

Omslag:

Jurgen Flick (stirmore.com)

Basisontwerp:

Jaap Biemans

Marketing:

Annemiek van Plateringen
Weesperstraat 105A
1018 VN Amsterdam
Telefoon: 020-524 54 11
E-mail: avanplateringen@amboanthos.nl

Abonnementen:

www.hardgras.nl

Voor opgave en wijzigingen:

Hard gras Abonneeservice
Postbus 105
2400 AC Alphen aan den Rijn
Telefoon: 0172 47 60 85
E-mail: hardgras@spabonneeservice.nl

Copyright:

Auteursrecht voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 97-890-263-665-81

DE SPELD

Sport

Maarten Hopman
Alexander Brandenburg
Roelof Smit
Jaap van de Venis
Beeldbewerking: Yanno Post

Margarita droeg een strak wit T-shirt dat grotendeels nat was. Het accentueerde haar volle ronde borsten; haar tepels staken recht naar voren.

pagina 87

De bankrover en de appelgooier

Martin van Neck

Tot de dood ons scheidt, tenzij...

Hugo Roosenschoon

Come on you irons

Thomas Heerma van Voss

Dribbelaars als Willum 'Magico' Willumsson

Michel Doodeman

Laatste balcontact

Aron Groot

Waar komen de kakkers opeens vandaan?

Pieter van Os

Bobby Charlton (1937-2023)

David Winner

Lust en voetbal op de camping

Remco Coppejans

De beste voetballer die ik ooit heb gezien

Danielle Kliwon

Lezerspost

The background of the cover is a photograph of a green field under a cloudy sky. A bright sunburst effect is visible on the right side of the sky. A thin white vertical line is present on the right side of the field.

De bank rover en de appel gooier

Martin van Neck

Waar gaan we het over hebben?

Over de wedstrijd Go Ahead – Ajax, gespeeld op 15 december 1963. Zie hier een foto van die wedstrijd afkomstig uit het Nationaal Archief met daarbij de metadata van de foto. Go Ahead is de club met de gestreepte shirts.

Zo, zo, 1963, dat is lekker actueel zeg. Dat is zo'n zestig jaar geleden.

Waarom gaan we het nu over die wedstrijd hebben? Omdat er in die wedstrijd iets gebeurde dat met de actualiteit te maken heeft, maar eerst: valt je wat op aan de foto?

Eh, even kijken, ik zie de bal niet.

Die is inderdaad lastig te zien, maar hij is er wel. Hij is net zichtbaar onder de linkerhand van de opspringende Go Ahead-speler. In dat opzicht zou deze foto een goede zijn voor een 'Waar is de bal?'-fotowedstrijd.

Een wat voor een fotowedstrijd?

Jij weet ook van niks, hè? Vroeger had je in kranten en tijdschriften vaak wedstrijden waarbij de bal op een foto was weggeretoucheerd. De deelnemers moesten dan aanwijzen waar de bal zich bevond. Hier, een voorbeeldje. Links zie je de opgave, rechts de uitslag.

Collectie / Archief	Fotocollectie Anefo
Beschrijving	Go Ahead tegen Ajax 1-0. Spelmoment Kraus en Borghaus (Go Ahead) daarachter Stij en op grond Wieringen (Ajax)
Datum	1963-12-15
Trefwoorden	sport voetbal
Persoonsnamen	Wieringen
Instellingsnamen	Ajax Go Ahead
Fotograaf	Nijs, Jac. de / Anefo

De bal bevindt zich in vakje B1. Had je het goed, dan kreeg je 10 punten. Voor elke rij en kolom die je ernaast zat, ging er een punt af. Wie aan het einde van het seizoen de meeste punten had won. Maar kijk nog eens naar die foto van Go Ahead – Ajax. Wat staat er op de reclameborden?

Dat kan ik niet lezen.

Precies, dat bedoel ik. De foto in het Nationaal Archief is gespiegeld. Ik heb hem even goed voor je gezet. Zo ziet de originele foto eruit. Nu kan je de reclameborden wel lezen.

Die opspringende Go Ahead-speler is de Duitse verdediger Willy Kraus. Met hem mee springt aanvaller Siem Tijn van Ajax. De andere Go Ahead-speler is Gerrit Borg-huis. Dat is de grootvader van Maarten Pouwels, die nu in Amerika voetbalt.

De grootvader van wie?

Van Maarten Pouwels, die speelde recent bij Go Ahead Eagles en bij Almere City en bij, ach laat maar zitten. Op de grond ligt John Wierenga van Ajax. Dat was een invaller. Die speelde in totaal maar drie wedstrijden voor Ajax. In die tijd mocht je alleen maar invallen als er een speler geblesseerd raakte. De Ajax-speler links, die geen flauw idee heeft waar de bal is en dus beslist niet mee moet doen met een wedstrijd 'Waar is de bal', is vermoedelijk Tonny Pronk.

Oké, fijn. De foto is dus gespiegeld. Big deal, wat maakt dat uit?

Voor jou niets, maar voor een Go Ahead-speler wel. Die werd hierdoor vijf jaar later door het *Algemeen Dagblad* ten onrechte weggezet als een bankrover. Maar daar kom ik later op terug. Eerst even iets over de wedstrijd en de uitslag. Wil je die niet weten?

Nee.

Ik geef hem toch. Go Ahead won met 1-0. Dat was tamelijk verrassend. De verwachtingen in Deventer waren vooraf niet hooggespannen. Voor de wedstrijd stond Ajax bovenaan. Go Ahead was het seizoen ervoor samen met DWS uit de eerste divisie

gepromoveerd en stond na de dertiende speelronde derde van onderen. De *Provinciale Zeeuws Courant* schreef in de voorbeschuwing op de competitieronde: 'Overigens zal er aan de kop van de ranglijst niet veel veranderen. Ajax gaat op bezoek bij Go Ahead en zal de volle winst wel mee naar huis nemen.' Maar Ajax verloor en verspeelde daardoor de koppositie. DWS zou dat seizoen landskampioen worden. De eerste en enige keer dat een promovendus direct landskampioen werd.

Goed, Go Ahead won dus van Ajax. Was dat verdiend?

Ik zal je de beginregels van het wedstrijdverslag uit *de Volkskrant* voorlezen. Het is geschreven in een stijl die je vandaag de dag niet meer ziet. Luister en geniet: 'Van onze speciale verslaggever. Deventer, 15 december. Sjakie Swart, als een kluisenaar zo eenzaam op de rechtervleugel, keek Ajax-trainer Jack Rowley een paar minuten voor het einde diep in de ogen. 'Jammer, meneer Rowley, het gaat niet. We verliezen van deze vechtjassen.'

Ja, ja, en wij moeten geloven dat op de pers-tribune de verslaggever van de Volkskrant kon horen wat Sjaak Swart allemaal zei? Dan had hij goede oren. Geloof jij het, geloof ik het. Maar goed, Sjaak Swart deed dus mee. Deden Cruijff en Piet Keizer ook mee? Cruijff niet. Die was nog maar zestien. Die zou elf maanden later pas zijn debuut voor Ajax maken. Piet Keizer deed wel mee. Hij speelde linksbinnen. Bennie Muller stond opgesteld als linksbuiten. Keizer bakte er die middag niets van. Er staan nog een paar regels over hem in het verslag van *de Volkskrant*: 'De achterstand ontstemde Piet Keizer. Acht minuten na het doelpunt trapte hij naar de benen van de robuuste Kraus. Iedereen zag deze wandaad. Zelfs scheidsrechter Van der Veer. Hij hief slechts de vinger. Keizer mocht

blijven. Zelfs geen waarschuwing voor de ontluisterde technicus. Enkele minuten later werd hij uitgelachen, toen hij uit een vrije trap ver naast het doel richtte.'

Oké, Piet Keizer en Ajax hadden dus niet hun beste dag. Maar hoe zit dat nou met die bankrover en die speler van Go Ahead over wie je het had?

Die bankrover was Willy Kraus, de man dus die Piet Keizer uit de wedstrijd speelde en ook op de gespiegelde foto staat. In 1969 werd hij in Duitsland door de Duitse politie gezocht. Kraus had samen met een medepleger een bank overvallen en daarbij 65.000 mark buit gemaakt. Het AD plaatste een berichtje over Kraus en de bankoverval, met een foto van hem erbij uit zijn tijd bij Go Ahead. Althans, dat was de bedoeling, maar omdat in de archieven van de krant bij de originele foto het onderschrift van de gespiegelde foto stond, haalden ze de twee spelers van Go Ahead door elkaar, waardoor niet Kraus maar Gerrit Borghaus als de bankrover werd aangeduid. Enfin, een dag later plaatste de krant een rectificatie. *'Door een foute registratie in ons archief is gisteren een andere voetballer geplaatst bij het nieuws over de bankrover-voetballer Kraus. De betrokkene bieden wij voor deze onaangename confrontatie onze verontschuldigingen aan. Hierbij plaatsen wij een foto van Kraus.'*

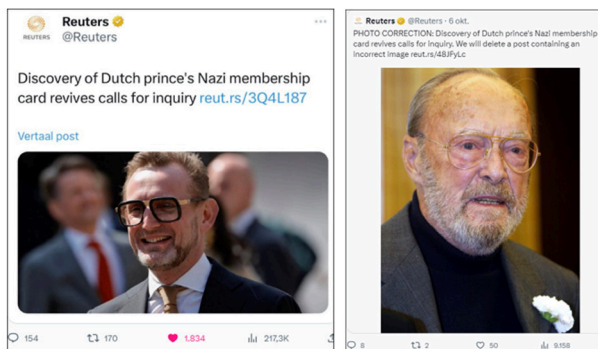
Zulke fouten komen toch wel vaker voor?

Ja, best vaak zelfs. Je zal die fouten de kost moeten geven. Een leuk voorbeeld zagen we afgelopen oktober nog. Het gerenommeerde internationale persbureau Reuters liet toen een bericht over de teruggevonden NSDAP-lidmaatschapskaart van prins Bernhard aanvankelijk vergezeld gaan van een foto van prins Bernhard junior. Een dag later volgde ook hier een rectificatie.

Ha, die tweet herinner ik me. Maar hoe zat dat nou met die Willy Kraus? Die beroofde banken? Dat is nog wel wat anders dan een voetballer die klaagt dat hij op de bank moet zitten. Wat voor iemand was hij?

Willy Kraus was een jeugdspeler van Schalke 04. Hij speelde er in de spits maar brak niet door. Toen Kraus twintig was kocht de legendarische militair Willem Beltman – vriend, overigens, van Prins Bernhard – tevens manager van Go Ahead, de jonge Duitser in 1963 voor 10.000 gulden. Trainer František Fadrhonc stelde Kraus echter niet op als mid-voor maar als rechtsachter, waar hij dat seizoen 28 wedstrijden speelde voor Go Ahead. Hij was een spijkerharde verdediger. Scoren deed hij niet, maar hij schakelde wel altijd zijn mannetje uit, waaronder dus ook Piet Keizer. Desondanks verkochten ze hem na één seizoen alweer aan Tennis Borussia Berlin.

Maar als hij het zo goed deed bij Go Ahead, waarom verkochten ze hem dan weer?

Dat was, zoals een toenmalig bestuurslid zei, omdat Willy ‘*een eigenzinnig karakter had en ongedisciplineerd gedrag vertoonde*’. Een ander bestuurslid zei het daarna wat duidelijker: ‘*Hij was een onaangename vent. We hadden er geen prettige ervaring mee.*’

Verder verkocht Go Ahead de 21-jarige rechtsback Willy Kraus (het vorig jaar overgenomen van Schalke '04) aan de Duitse regionalligaclub Borussia Berlijn.

En hoe ging het met hem in Duitsland?

In Berlijn werd hij weer opgesteld als spits en maakte twee seizoenen achtereen de ene na de andere goal. In zijn tweede seizoen werd Kraus er zelfs aanvoerder. Tennis Borussia Berlin bereikte in 1965, dankzij zijn vele doelpunten, de ‘Aufstiegsrunde’ voor promotie naar de Bundesliga. Daarin werd met 2-0 verloren van Bayern München, met in de ploeg naast een jonge Franz Beckenbauer ook een jeugdige Gerd Müller, toen allebei negentien jaar oud. Müller, tiener of niet, scoorde de beide doelpunten. Bayern promoveerde, maar ook Kraus zou dra de Bundesliga halen, want Schalke 04 kocht hem medio 1966 terug, voor naar verluidt 150.000 mark.

Kraus terug bij Schalke, een succes?

Voetballend aanvankelijk goed. Hij werkte hard, scoorde en was populair bij de supporters, die hem zagen als een echte koempel. Buiten het veld toonde hij evenwel twee gezichten. Aan de ene kant een sociaal gezicht. Zo drukte hij bij ontmoetingen met jeugdige fans hun altijd op het hart dat er meer was dan voetbal alleen en dat ze vooral goed hun best moesten doen op school. Verder collecteerde Kraus, volgens een

voormalig medespeler, in de kleedkamer geregeld voor goede doelen, al kun je je, met de kennis van nu, serieus afvragen of hij de opbrengst daarvan wel afdroeg. Aan de andere kant misdroeg hij zich vaak buiten het voetbal, onder andere in de ‘Espresso-bar’ van zijn ploeggenoot Günter Herrmann.

Die had een café?

Ja, niet alle voetballers in die tijd hadden een sigarenwinkel. Er waren ook voetballers met een café, zoals Günter Herrmann. Willy Kraus kwam daar 's avonds graag en misdroeg zich dan geregeld.

‘*Er hat immer Stunk gemacht,*’ zoals

Günter Herrmann het later verwoordde.

Oké, in het Nederlands vertaald klinkt dat dan ongeveer zo: ‘Hij zorgde altijd voor veel opschudding.’ Weliswaar iets minder erg, maar het was evengoed wel veel ‘Stunk’.

Zo kwam Kraus een keer het café binnen met een uit de grond gerukte parkeermeter, zwaaide hij er met een geladen pistool in het rond en sloeg hij tijdens een ruzie de barkeeper het ziekenhuis in. De dag erna deed Kraus op de training alsof er niets was gebeurd. Herrmann ontzegde hem daarop de toegang tot zijn café en de club gaf Kraus vanwege ‘unspörtlichem Lebenswandel’ een boete van 250 Mark maar bleef hem wel opstellen.

Klinkt niet al te best. Hij zwaaide met een geladen pistool zei je?

Ja, sterker nog, volgens zijn medespelers nam hij het ook een keer mee op trainingskamp en sliep met een pistool onder zijn kussen. Het begin van zijn tweede seizoen miste Kraus doordat hij bij een bezoek aan Nederland zijn auto tegen een boom aan had geparkeerd, wat hem twee gebroken armen opleverde. Toen hij eenmaal was genezen, kwam hij weer terug in de ploeg en scoorde in de volgende twaalf wedstrijden

negen keer. Desondanks verbrak Schalke, tot ontsteltenis van de supporters, in februari 1968 plotseling het contract met Kraus.

En waarom deden ze dat?

Bij een routinematige verkeerscontrole was Willy bij toeval door de politie aangehouden. In zijn auto werd inbrekerswerktuig aangetroffen, waaronder een breekijzer, een fles propaangas en een brander. Plus een geladen pistool. Ook lagen er in de auto opvallend veel dozen chocola en een grote stapel overhemden. Het bleek de buit te zijn van twee inbraken die Willy die nacht in twee kiosken had gepleegd. De aanwezigheid van het breekijzer was best grappig, aangezien Willy van de supporters de bijnaam 'die Brechstange' had gekregen. Met de brander kon hij ook wel omgaan, want hij was opgeleid als elektricien.

Wat vonden de fans van Schalke van dat ontslag?

Die waren er niet blij mee. 'Lieber ein schwarzes Schaf im Stall als nächstes Jahr Regionalliga,' stond er bijvoorbeeld te lezen in een ingezonden brief naar de krant. De clubleiding bleef evenwel bij haar besluit.

Einde voetbalcarrière van Kraus dus?

Nee, want Schalke's buurman Eintracht Gelsenkirchen, een club die in de Regionalliga speelde, besloot hem een tweede kans te geven. Kraus pakte die echter niet. Hij zou slecht vijf wedstrijden voor Eintracht in actie komen, waarin hij één keer scoorde. Toen ging Willy weer op dievenpad: 11 september 1968 meldde hij zich vanwege een blessure af voor training. Maar hij was niet geblesseerd. De reden voor zijn afwezigheid was dat hij weer was gearresteerd. Samen met twee dubieuze kennissen, die net uit de gevangenis waren vrijgelaten, had hij in één nacht drie inbraken

gepleegd. De totale buit bedroeg slechts 100 mark, een paar sloffen sigaretten en enkele flessen sterke drank. De drie kregen de kluisen van de winkels waar ze inbraken niet open. Na deze inbraken en de arrestatie, ontsloeg Eintracht Gelsenkirchen hem.

En dat was dan wel echt het einde van zijn carrière?

Ja, wel van zijn voetbalcarrière maar niet van zijn misdaadloopbaan, want voordat hij zich voor de door hem gepleegde inbraken bij de rechter moest verantwoorden, pleegde hij op 2 februari 1969, samen met ene Heinrich S., een gewapende bankoverval in Bramsche, een stadje nabij Osnabrück. Het was na deze bankoverval dat het AD een foto van de gezochte misdadiger Gerrit Borghaus plaatste. Vier dagen later werd hij gearresteerd. Kraus bedoel ik uiteraard, niet Gerrit Borghaus.

(Van onze sportcorrespondent)

ESSEN — De Westduitse top-voetballer Willy Kraus (25), in het seizoen 1963-1964 spelend voor de Dventer eredivisieclub Go Ahead, is door de politie in Essen gearresteerd. Hij wordt verdacht medeplichtig geweest te zijn aan een bankroof, vrijdagmorgen in Bramsche, waarbij 65.000 mark werd buitgemaakt.

Voor de inbraken kreeg Kraus een gevangenisstraf van 1 jaar en drie maanden. Voor de bankoverval zeven jaar.

En hoe liep het met hem af?

Slecht. Toen hij weer vrijkwam, bleef hij de ene na de andere misdaad plegen. Zo was hij betrokken bij nog meer bankovervallen, inbraken, handel in cocaïne en openlijke geweldpleging. Ook ontsnapte hij een keer uit de gevangenis. In totaal bracht hij meer dan twintig jaar van zijn leven door achter de tralies. Op 19 augustus 2008 stierf Willy Kraus op 65-jarige leeftijd. Hij was toen net weer op vrije voeten, maar dat zou onge-

twijfeld niet lang hebben geduurd. In de brievenbus lag alweer een schrijven van justitie. Hij moest andermaal voor de rechter verschijnen, deze keer vanwege verboden wapenbezit.

Oké, dat is wel wat anders dan een rode kaart en een schorsing, maar ik snap nog niet zo goed wat Go Ahead – Ajax, en de aanwezigheid daarin van Willy Kraus, met de actualiteit van nu te maken heeft. Er zijn toch veel meer voetballers, zowel in Nederland als daarbuiten, die in de gevangenis belanden?

Klopt, alleen al in 2023 kregen twee Nederlandse internationals jarenlange gevangenisstraffen door de rechter opgelegd. Zo kreeg Quincy Promes, 50-voudig international, in juni anderhalf jaar omdat hij zijn neef had gestoken en werd in juli zeventvoudig international David Mendes da Silva door de rechtbank in Rotterdam, voor de invoer van twee partijen cocaïne, veroordeeld tot een celstraf van zeven jaar. Dus ja, het komt wel vaker voor. De actualiteit waarop ik doel en die met deze wedstrijd te maken heeft, betreft echter het probleem dat vooral dit seizoen enorm speelt.

En welk probleem bedoel je?

Het gooien van voorwerpen op het veld.

Maar dat gooien van voorwerpen op het veld, is toch ook iets wat al heel lang geschiedt?

Klopt. In de vorige eeuw kwam het ook al vaak voor. Denk maar eens aan het staafincident bij Ajax in 1989, of aan de ijsbal die Wim Jansen als Ajax-speler in 1980 in De Kuip op zijn oog kreeg of aan het mes dat een Groningen-fan in 1979 naar Telstar-speler Fred Bischoff gooide of aan de netten die FC Utrecht al in 1977, als eerste Neder-

landse club, moest ophangen omdat hun supporters steeds maar voorwerpen op het veld bleven gooien. Dus ja, het is van alle tijden, maar weet je bij welke wedstrijd in de Eredivisie dit voor het eerst – inclusief dader, het gegooide voorwerp en het slachtoffer – uitgebreid in de kranten kwam?

Nee, maar ik heb nu wel een donkerbruin vermoeden.

Inderdaad: na Go Ahead – Ajax in 1963.

Vertel het maar. Wat gebeurde er? Hooligans met zwarte hoodies gooiden een vuurwerkbom op het veld?

Nee, een jongedame, supporter van Go Ahead, gooide een appel op het veld. En ze raakte daarbij de scheidsrechter.

Friese koerier : onafhankelijk dagblad voor Friesland
16-12-1963 ©

Ze gooide een appel?

Ja, al hadden niet alle kranten in de gaten dat het om een appel ging. Een aantal dacht dat er met een stuk ijs was gegooid. Het vroom die dag namelijk. *De Friese koerier* vond dat zonde van het ijs. 'Daar is ijs toch niet voor,' kopte de krant.

VROUW GOOIDE IJSBLOK
**Arbiter Van de Veer in het
 oosten buiten westen**

Die zaten zeker nog met de Elfstedentocht van 1963 in hun hoofd.

Wie weet, maar ook een landelijke krant als het *Algemeen Handelsblad* dacht dat er met ijs was gegooid. Met een ijsblok zelfs.

Ai, lees ik nou goed dat de scheidsrechter Van de Veer het bewustzijn verloor? Was hij ernstig gewond?

Welnee, hij ging alleen even door de knieën. Net op het moment dat hij wilde fluiten dat er een corner mocht worden genomen, voelde hij iets hards tegen zijn keel aan komen. Hij produceerde daarop slechts een schrill fluittoontje en ging door de knieën. Er staan liefst drie fouten in de kop van het stukje in het *Algemeen Handelsblad*. Het was geen ijsblok maar een appel, het is Van der Veer en geen Van de Veer en hij raakte niet buiten westen. Hij had alleen even last van zijn keel, de plek waar de appel hem trof. Hij kreeg verzorging van de medische staf van Ajax en kon de wedstrijd toen weer vervolgen. *‘Een bescheiden ovatie is daarbij zijn deel, hoewel hij eerder nog van tijd tot tijd met boegeroep vanaf de tribunes werd bejegend.’* Waarschijnlijk kon de koppenmaker van het *Handelsblad* de verleiding niet weerstaan om toch de kop *‘in het oosten buiten westen’* te maken.

Scheidsrechter Van der Veer krijgt verzorging wanneer hij door een appel is geraakt.

Foto Jac de Nijs, Anefo, Nationaal Archief.

En die verslaggever van de Volkskrant, die met die goede oren, had hij ook zulke goede ogen?

Jazeker, lees maar even mee met zijn beschrijving van ‘het merkwaardige incident’, zoals hij het voorval betitelde: *‘Het was een ‘appeltje voor de dorst’ en het ‘viel niet ver van de boom’, maar het veroorzaakt desondanks een merkwaardig incident bij de wedstrijd Go Ahead – Ajax. Een der vrouwelijke supporters van de thuisclub knabbelde van de spanning nerveus op een appeltje maar raakte bij een arbitrale interventie zo opgewonden dat de vrucht een grote boog beschreef precies... in de hals van scheidsrechter Van der Veer. Prompt ging de leidsman voor een ogenblik door de knieën en hij kon pas, na medische behandeling, de wedstrijd verder “fluiten”. De dame heeft haar favorieten na afloop niet kunnen toejuichen want zij werd door de sterke arm van het veld verwijderd,’* aldus de *Volkskrant*.

De verslaggever van de *Volkskrant* was overigens een van de weinige verslaggevers die zag dat het geen hele appel betrof maar alleen het klokhuis. Hij had dus inderdaad niet alleen goede oren maar ook goede ogen.

Appeltje eitje voor hem dus.

Begin jij nou ook?

Sorry, zijn er ook bewegende beelden of foto's van het incident?

Niet van het gooien. Wel van de behandeling van scheidsrechter Van der Veer en van het door de politie afvoeren van de appelgooier. Zo plaatste het *Nieuwsblad van het Noorden* deze foto van het afvoeren van de appelgooier, 'die wat al te royaal met haar fruit was omgesprongen'. Het gooien was 'een wrange vrucht in de sport', aldus het *Nieuwsblad*.

Aan een balkje over de ogen deden de kranten in die tijd niet, zie ik.

Nee, het viel nog mee dat ze niet haar volledige naam vermeldden. Het bleef bij haar initialen J.B. en haar leeftijd (21 jaar).

En hoe gingen de andere kranten om met het voorval?

Het nieuws werd uitgebreid gebracht. Zeker toen eenmaal bekend werd, dat de appelgooier een vrouw was. Een vrouw die een scheidsrechter velde, dat was pas nieuws. Ook bracht de combinatie appel – vrouw enkele kranten ertoe om haar als Eva te betitelen.

Midden onder de wedstrijd **Go** Ahead—Ajax in Deventer, tijdens een scrimmage voor het doel van de thuisclub, werd scheidsrechter H. v. d. Veer door een stuk appel dat een al te enthousiaste supporter had weggegooid, pijnlijk aan het koude

gezicht getroffen. Het was een wrange vrucht in de sport: de arbiter moest behandeld worden, terwijl de toeschouster, die wat al te royaal met haar fruit was omgesprongen, door de politie van het veld werd geleid...

En hoe bracht onze vriend van de Volkskrant het nieuws?

Hij schreef zijn stukje over het gebeuren onder de kop ‘Zeg het met fruit’.

Valt me nog mee dat geen enkele krant kopte: ‘Eva raakt adamsappel scheidsrechter Van der Veer.’

Je moet bij de krant gaan werken.

Ik zal erover nadenken.

Hoe liep het af met J.B.?

De initialen kloppen niet. Het had J.P. moeten zijn. Voluit heette ze Jennie Peters. Ze schreef een excuusbrief aan Go Ahead en aan scheidsrechter Van der Veer. Het was helemaal niet haar bedoeling geweest om de

scheidsrechter met haar appel te raken. Het bleek een ongelukje. Dat weten we dankzij de ‘Stichting Niet te Kraken’, geschiedschrijver van Go Ahead Eagles. In 2013, bij het 50-jarige jubileum van het voorval, besteedden ze al aandacht aan de zaak, en in 2023, bij het 60-jarige jubileum van het appelincedent – ‘Applegate’ aan de Vetkampstraat – probeerden ze ‘J.B.’ op te sporen om haar kant van het verhaal te horen. Helaas kon dat niet meer. Ze bleek een jaar eerder, in 2022, op 79-jarige leeftijd overleden. Wel kwam de stichting in gesprek met Jennie jongere broer Herman Peters, elf in 1963 en ook bij de wedstrijd aanwezig.

En wat wist hij zich nog te herinneren?

Samen met zijn zussen Jennie en Roelie, zo vertelde hij, bezocht hij destijds de wedstrijd. Een kwartiertje na rust at Jennie een appeltje. Op een gegeven moment wilde ze het klokhuis weggooiden, maakte daarbij echter een ongelukkige beweging, waardoor het klokhuis richting veld vloog en daarbij scheidsrechter Van der Veer raakte. Het was een ongelukje. Geen opzet. Go Ahead accepteerde haar excuses en ze was welkom bij thuiswedstrijden. Hoe scheidsrechter Van der Veer op haar excuusbrief reageerde, weten we niet. Wel bezocht Jennie hem anderhalf jaar later, in maart 1965, voor de wedstrijd Go Ahead – ADO in de kleedkamer en bood hem bij die gelegenheid een doos sigaren aan.

Een fruitmand was natuurlijk toepasselijker geweest.

Grappas, maar hierbij dus postuum een rehabilitatie voor Jennie, die ten onrechte als een boze appelgooier in de kranten werd weggezet.

Geen rotte appel dus.

Zucht.

Wij hebben nu al een RKC 2023/2024-kampioenstatuo op onze stagiair gezet

Hij spartelde aanvankelijk nog wat tegen, maar inmiddels staat-ie erop hoor: de RKC 2023/2024-kampioenstatuo op de rug van onze stagiair Chiel. Gisteren wist hij nog niet zeker of hij het wel wilde, zo'n grote tattoo op zijn rug. Maar nadat we hem hadden uitgelegd dat RKC de beste ploeg van de Eredivisie is (Chiel kijkt eigenlijk nooit voetbal) en we hem hadden vastgebonden met spanbanden, was zijn houding al heel anders. Een zakdoek met chloroform deed de rest. En kijk eens wat een schitterend resultaat. Veel plezier ermee Chiel!

RKC kampioen Eredivisie
2023/2024

DE SPELD
Sport

*Tot de
dood ons
scheidt,
tenzij er
iets beters
voorbij
komt*

Hugo Roosenschoon

'I have measured out my life in Arsenal fixtures,
and any event of any significance has a footballing shadow.'

De voetbalbijbel van het fan-zijn is zonder enige twijfel Nick Hornby's *Fever Pitch*, dat sinds verschijning de norm bepaalde hoe een échte voetbalfan eruitziet. Een echte fan is een leven lang onlosmakelijk verbonden met zijn club, waar hij sinds zijn prilste jeugd voor viel. Je gaat naar elke thuiswedstrijd. Hoe dieper de gevoelde tegenslag, hoe echter de fan. Het is een aandoening waarmee je moet leren leven. Hornby's liefde voor Arsenal duurde langer dan elke andere relatie die hij uit eigen wil was aangegaan. Het is vechten, duwen, frustratie en je kan geen week zonder. Deze passie zorgt ervoor dat het meer is dan een simpele *pub game* zoals padel of korfbal.

Het verslag van deze verslaving werd een enorme bestseller. Het moment dat Hornby doorkreeg dat dit wel eens groot kon worden, was toen er een mooie recensie over zijn boek werd geschreven in het Spurs fanzine. Daarin werd uitgelegd dat het fan-zijn precies is zoals Hornby omschrijft, maar dan ervaren zij het precies omgekeerd.

Met het advies: '*His highs are your lows*' en vice versa.

Mijn vrienden nemen elkaar natuurlijk ook nog steeds de maat aan de hand van de Hornby-norm. Nu we wat ouder worden valt het soms wat minder op, maar zodra een voetbaldiscussie onder lichte spanning komt te staan, ligt de drogkaart zo weer op tafel: 'Ja maar jij bent geen échte natuurlijk.' Zonder seizoenkaart ben je een Teletekstsupporter en als je niet een keer een veldslag bij een Europees uitduel hebt meegemaakt (met als summum de slag om Marseille van het Feyenoordlegioen in 2022) ben je geen echte veteraan.

Ik hoef op deze plek volgens mij niet veel verder uit te leggen hoe veel-betekenend het boek is (en dat het over veel meer gaat dan voetbal alleen). Mijn vader kwam een tijdje terug met *Hard gras* nummers twee en drie uit 1994 van zolder naar beneden. Hij gaf ze aan mij – netjes geruimd uiteraard voor wat recentere nummers. In *Hard gras* nummer twee stond al een verhaal van Hornby. Hij was net vader geworden, voor een groter huis nog dichter naar het stadion verhuisd en had voor zijn kind een kamer met uitzicht op de *Eaststand* gekozen. Drie dagen oud kreeg zijn zoontje al allerlei Arsenalprullaria en hij vroeg zich af wie de favoriete speler van z'n kind eigenlijk is.

De meesten van ons zijn (misschien helaas) geen fans zoals Hornby.

Ook al meent een stem in mij dat hier en daar soms wel te zijn.

Uiteraard kan ik met enig dedain spreken over weer een aansteker- of vuurwerkgooier, maar een andere dag weer herkenkend knikken bij een stuk van Pieter van Os in *NRC*, dat we allemaal wel een hooligan in ons hebben. Niet veel later ben ik blij dat ik me nooit tot het niveau van een hooligan heb verlaagd en ben ik tevreden dat ik de lelijkste kanten van

het voetbal ook aan me voorbij kan laten trekken. Toen de charge van de ME-paarden begon na Ajax-Feyenoord en de hoofdingang er al aan moest geloven, waren mijn broertje en ik net op weg naar de metro. Andere dagen kan ik dan weer diepgevoelde sympathie opbrengen voor de compromisloze fans, wanneer een klein plastic bekertje zelfs nog buiten de randen van het veld ervoor zorgt dat de wedstrijd voor de zoveelste keer wordt stilgelegd.

Pier Eringa had bovendien beter de taal van de gewone supporter moeten leren begrijpen voordat hij dacht bij Ajax in de Raad van Commissarissen terecht te kunnen. Dat is wel wat anders dan een weeïge medezeggenschapsraad bij Pro Rail. Maar ook heb ik met hem te doen. Hij was een kundig bestuurder omringd door aan *De Telegraaf* lek-kende opportunisten. Ik kan me als fan verkneukelen dat er ondanks alle geldsterren in Saoedi-Arabië minder mensen op de tribune in het stadion zijn komen kijken. Passie is niet te koop. Ik kan ook niet doorvoelen dat je als Engelse fan blij bent met al het oliegeduld om je club weer naar de top te brengen. Toch ben ik ook te spreken over wat geld het moderne voetbal heeft gebracht. Het niveau is omhooggegaan, faciliteiten zijn beter geworden en de sport wordt steeds toegankelijker voor meer landen in de wereld dan alleen het kleine clubje Europese landen en een paar Zuid-Amerikaanse. Daarnaast kon ik een bescheiden bijdrage leveren aan de investering in een Italiaanse club en daar meermaals als net wat te serieus genomen investeerder met de sponsorboot vanaf het vaste land naar het stadion op Sant'Elena gebracht worden, om vanuit de hospitality ons team weer in de top van de Serie B te zien meedraaien.

Bij elke keuze die we maken in het leven stellen we onherroepelijk een deel van onszelf teleur. Dit werd mooi omschreven door de Tsjechische schrijver Karel Čapek in zijn boek *Een doodgewoon leven*. De verteller is een man die vroeger werkte als spoorwegbeambte en nu met pensioen is. Als hij merkt dat zijn leven ten einde komt, wil hij zijn herinneringen opschrijven om zijn levensverhaal compleet te maken. Hij vindt dat het tijd is dat er memoires worden geschreven over een normaal en voorspelbaar leven. Daarnaast wil de oud-beambte geen losse eindjes en vindt dat alles wat afwijkt een storing is in het systeem.

Het boek leest als een spel met constante meerduidigheden. Ieder mens, en vooruit: ook iedere voetbalfan, is van binnen onderdeel van een veelvoud aan stemmen en door de beslissingen die je neemt kun je niet al die stemmen tevreden houden. 'Laten we zeggen dat de mens zo iets als een mensenmenigte is. In die menigte zwerven de doodgewone man, de hypochonder, de held, degene met de ellebogen en god weet wie nog meer rond; het is een bonte schaar, die echter een gezamenlijke weg gaat. Er heeft altijd een van hen de leiding en die gaat dan een eind voorop [...] Vervolgens dringt er weer iemand anders uit de massa naar

voren, wel, en dan draagt hij het vaandel en is de leidende ik.’

Is het eenduidige beeld van fan-zijn zoals Nick Hornby het heeft beschreven wel echt mogelijk? In het tegenwoordig net zo bekende *Soccer-nomics* zetten Simon Kuper en Stefan Szymanski uiteen dat de echte Hornby-fan niet lijkt te bestaan. Zij beschrijven het verschil tussen de *armchair fan*, de *sod-that-for-a-lark* of Teletekstsupporter en de toegewijde fan. Ondanks kritiek op de luie supporters, die voornamelijk vanuit huis de wedstrijden volgen, blijken zij de overgrote meerderheid van voetbalfans in Groot-Brittannië te vormen. 45% van de bevolking gaf in een Britse peiling aan interesse te hebben in voetbal, maar slechts 3% daarvan staat gelijk aan de hoeveelheid stadionbezoekers. Binnen die elite zouden de Hornby’s zich moeten bevinden. Een analyse van stadionbezoeken gedurende 60 jaar laat zien dat zelfs onder de meest actieve supporters een opvallend hoog percentage als luie fans kan worden beschouwd. Ongeveer de helft van de voetbalfans blijkt na elk seizoen niet terug te keren naar een stadion, waarbij de redenen uiteenlopen kunnen lopen van veranderingen in persoonlijke omstandigheden tot het simpelweg naar voren dringen van andere voorkeuren in het leven. Het cliché dat je je vrouw of je gender kan inruilen, maar nooit je favoriete team, is empirisch onjuist. Veel fans switchen. En bovendien, de meeste Britse fans supporten meer dan één team. Ook Hornby, die tijdens zijn studententijd in Cambridge Arsenal links liet liggen en zich volledig focuste op Cambridge United. Zelfs Cruijff zei tegen Kuper dat hij toen hij jong was zowel Liverpool, Manchester als Arsenal volgde.

De diepgevoelde aantrekkingskracht wat een ‘ware fan’ is en wat niet, biedt een geborgen idee van een gewortelde fan met tradities, met een geruststellend beeld van authenticiteit. Overzicht in alle nuance. Kuper en Szymanski: de ware fan is een beeld van nationale fantasie, die een diepe verbondenheid symboliseert in een anderszins grillige samenleving.

Hornby moest zelf ook erkennen dat de tijden zijn veranderd en zegt dat het lastig is om nog nieuwe Hornby’s te laten opstaan. Geld maakte bijvoorbeeld alle verschil om vol te houden hoe hij het fan-zijn beleed. Een goede graadmeter vindt hij dat een kaartje voor Highbury voorheen net zo duur was als het ritje in de metro er naartoe. Tegenwoordig reis je voor de gemiddelde kosten van een potje Arsenal in het Emirates naar Wenen en terug met de trein.

Laat je niet gek maken door deze reality check. Ik weet zeker dat als je dit leest, met een seizoenkaart op zak, met een dekbed van je favoriete club toen je jong was, je nog steeds doorgaat voor een echte fan.

Terecht geconstateerd.

Ik ben opgegroeid in Leiden. In de sleutelstad is je club van voorkeur geen uitgemaakte zaak. We hadden ooit in een ver verleden voetbalclub UVS, toen in de tweede divisie nog betaald voetbal werd gespeeld. Maar verder doet deze middelgrote stad het zonder professionele voet-